

Vestfold og Telemark – der mennesker møtes

Høringsinnspill fra Skien kommune

Innledningsvis

Skien er fylkeshovedstad i den nye regionen Vestfold og Telemark. I vår nylig vedtatte kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet (vedlagt) er vår hovedmålsetting at: *Skien er en åpen, raus og ledende kultur- og idrettshovedstad i den nye regionen*. Vi ønsker å være med og bygge opp den nye infrastrukturen på kulturfeltet i Vestfold og Telemark. Et tett samarbeid med regionsnivået er viktig når vi skal utvikle kulturlivet i Skien og regionen videre.

Innledningsvis vil vi si at det er viktig for oss at fylkeskommunen skal være kunnskapsleverandør og kompetanseutvikler på kulturfeltet. Vi trenger en fylkeskommune som kan være med på å løfte og fremme kunnskap knyttet til feltet, og som også bidrar til deling av denne. I tillegg trenger vi en fylkeskommune som fortsatt støtter opp om og gir gode rammevilkår for de allerede etablerte institusjonene. I Skien gjelder dette spesielt Telemark kunstsenter, Teater Ibsen, Telemark Museum og Telemarkskanalen.

Videre imøteser vi et tett samarbeid knytta til noen av attraksjonene, mulighetene og utfordringene vi har i Skien:

- det nasjonale Ibsen formidlingscenteret/ Ibsenbiblioteket og Ibsen 2028
- Telemarkskanalen
- delta i samarbeidet med å videreutvikle kunst- og kulturinstitusjonene våre
- delta i samarbeidet om å videreutvikle idrettsarenaer og bidra til utvikling av idrettsarrangementer
- bidra med kompetansedeling av den mangfoldige kulturen/ inkludering
- bidra med utvikling av kulturtilbudet til ungdom
- kulturbasert reiseliv

Strategien oppfattes som noe mangelfull på det visuelle kunstfeltet og satsing på dette området. Museumssektoren omtales ikke spesielt i strategien. Skien kommune har svart på høringen knytta til fylkeskommunal rolle i museumssektoren. Fylkeskommunen har en viktig rolle i denne sektoren, både som regional bidragsyter og –utviklingsaktør. Vi ønsker en tydeligere regional museumspolitik og ønsker å være med på den videre utviklingen på feltet.

Vi tar i vårt høringssvar utgangspunkt i det omforente kulturbegrepet som strategien legger til grunn. *Kultur* omfatter her altså allmennkultur, bibliotekutvikling, friluftsliv, kultur- og idrettsfrivillighet, idrett, immateriell og materiell kulturarv og kunst.

1.7. Kulturstrategiens oppbygging

Strategien er bygget opp med seks hovedtemaer; stedsutvikling, inkludering, kunnskap, aktivitet, arenaer og internasjonalisering. Disse går på tvers av de tradisjonelle fagområdene. I tillegg er klima og miljø

gjennomgående temaer – det synes vi er et godt grep. Hovedtemaene som er valgt gjør det av og til utfordrende å se logikken i plassering av mål og tiltak. Noen mål kan høre hjemme under flere temaer, det samme gjelder enkelte tiltak. I tillegg er det også målsettinger under enkelte av temaene hvor vi ikke finner tiltak som skal bidra til at man når målet. Vi tror at oppbyggingen som er valgt kan gjøre strategien mindre oversiktlig og anvendelig fordi mål og tiltak innenfor et felt er spredt gjennom strategien på flere ulike temaer.

I endelig versjon hadde det vært fint med noe mer forklarende tekst til tiltakene da de er konkrete og preget av interne prosjektnavn eller overskrifter. Gjerne faktabokser eller annet som passer i dokumentets endelige form. Eksempel; «Østersdugnaden er...».

Vi foreslår at kommende høringsdokumenter har nummererte målsettinger og tiltak. Det vil gjøre det enklere å henvise til mål og tiltak i teksten i høringssvaret.

1.8 Oppfølging

Det skal utarbeides såkalte *temadokumenter*. Disse skal utarbeides ..» *for utvalgte fagområder som konkretiserer det som er vedtatt i kulturstrategien. Beskriver ansvars- og oppgavefordelingen på området som dokumentet gjelder for, og definerer prioriterte samarbeidspartnere og økonomiske prioriteringer i strategiperioden. Temadokumentene utarbeides sammen med samarbeidspartnerne og behandles politisk.*».

Skien kommune er interessert i å delta i utarbeidelsen av slike temadokumenter på flere områder. Så langt foreslår vi følgende temaer:

Visuell kunst: Skien kommune har allerede en samarbeidsavtale med fylkeskommunen om Telemark kunstsenter. Vi ønsker å utvide dette samarbeidet til også å gjelde Skien kommunes satsing på Kunstnerbyen, og foreslår at også Kunsthall Grenland, Skiens Kunstforening og Greenlightdistrict inngår i samarbeidet.

Ibsen 2028: Her har vi allerede en pågående samarbeidsprosess med mange involverte aktører; fylkeskommunen, institusjoner, kunstnere, reiseliv m.m.

Litteraturfylket Vestfold/Telemark: Det involverer både kommunene gjennom folkebibliotek, fylkeskommunen gjennom skolebibliotek og det frie feltet gjennom organisasjoner som Vinjesenteret og Litteraturhuset i Skien, festivaler som Kimen og Appelsinia og arbeidet med Friby og Ibsen formidlingscenter. En tett kobling mot kulturbasert reiseliv vil være viktig innenfor et slikt temadokument i tillegg til andre fagområder.

Idrett og større arrangementer: Skien kommune ønsker å legge til rette for større idrettsarrangement og vi er i gang med å utarbeide en toppidrettsstrategi.

2. Hovedtemaer, mål og tiltak

2.1 Stedsutvikling

Kultur er avgjørende for at et sted skal være en god plass å bo. Først og fremst fordi det å oppleve og utøve på kulturfeltet gir mennesker mulighet til å leve fullverdige liv. Effektene kan være mange; der i blant by- og næringsutvikling.

Skien er regionhovedstad i Vestfold og Telemark. Arbeidet med å videreutvikle og fylle denne rollen skal også være en overbygging i den igangsatte revideringen av kommunens Samfunnsplan. Ett av kjennetegnene på å være en regionhovedstad er at den er levende og har «puls». Et annet er at en regionhovedstad gir ringvirkninger utover egne grenser. På kulturfeltet handler dette blant annet om at Skien har et mangfoldig kulturtilbud og mange arenaer, også for de store begivenhetene.

2.1.1. Mål

- **Nye møteplasser og arenaer for aktivitet, dialog, opplevelser og rekreasjon**

Kommentar: Det pågående arbeidet med å bygge det nasjonale Ibsen formidlingscenteret/Ibsenbiblioteket som framtidens møteplass og det nasjonale jubileet Ibsen 2028 er et stort løft for regionen. Denne møteplassen skal stimulere til undring, ny kunnskap og nye opplevelser. Den skal også legge til rette for demokratisk deltakelse og sosialt fellesskap.

Vi ønsker også samarbeid om utvikling av nye typer idretts-/aktivitetsanlegg som møteplasser.

- **Tilrettelagt tilgang til bygg, anlegg og områder for kultur, idrett og friluftsliv i nærmiljøet**

Kommentar: Målet må følges opp med et eget tiltak. Forslag; «Kartlegge universell utforming/tilrettelagt tilgang i bygg, anlegg og områder for kultur, idrett og friluftsliv i samarbeid med kommunene» Se også tiltak under 2.2 Inkludering.

Skien kommune skal gjennomføre en kartlegging av alle kultur- og idrettsbygg og –anlegg. Arbeidet starter opp i 2021 og vi ønsker et samarbeid med fylkeskommunen om dette.

- **Økt attraksjonskraft knyttet til prioriterte, stedsbaserte satsinger**

Kommentar: I Skien kommunes nylig vedtatte kommunedelplan for kultur, idrett, friluftsliv og frivillighet er ett av målene at *Skien er kjent som Ibsenbyen, både nasjonalt og internasjonalt.*

Vi skal nå dette målet ved å:

- samarbeide lokalt og regionalt med å posisjonere byen som et litterært kraftsenter
- rigge oss for å ta i mot besøkende fra hele verden i 2028

- etablere Ibsenbiblioteket med Sølvåren – et nasjonalt Ibsen formidlingscenter som en integrert del av Ibsenbiblioteket
- utvikle bærekraftig kulturturisme

Skien ønsker et tett samarbeid med fylkeskommunen om satsingen på arven etter Henrik Ibsen.

- **Store kultur- og idrettsarrangementer brukes som ressurser i stedsutviklingen**

Kommentar: Skien har fått tildelt NM-veka 2022 og vi er glade for fylkeskommunens bidrag til dette.

- **Vestfold og Telemark er en attraktiv region for profesjonelle kunstnere og kulturinstitusjoner**

Kommentar: Som Ibsens fødeby skal Skien legge til rette for nye generasjoner profesjonelle kunstnere. Dette gjør vi blant annet gjennom satsingen på Kunstnerbyen Skien. Vi deler ut årlige kunstnerstipender og subsidierer utleie av atelierer til profesjonelle kunstnere. I tillegg drifter vi produksjons- og visningsstedet Spriten kunsthall. Vi er også vertskommune, bidragsyter og samarbeidspartner for Telemark kunstsenter og Skiens Kunstforening. Vi ønsker at fylkeskommune bidrar til å styrke visningsstedene for visuell kunst i fylket. Vi ønsker også et tettere samarbeid med Vestfold og Telemark fylkeskommune om Kunstnerbyen Skien. Styrket satsing på atelierer for profesjonelle kunstnere i hele fylket, og å sikre visuelle kunstnere vederlag ved utstillinger, bør også være viktige fylkeskommunale oppgaver i tida som kommer.

Undersøkelser viser at kunstnerne har dårligere lønns- og levekår enn den øvrige befolkningen. Dette er derfor viktige tiltak for å støtte opp om kunstnere som virker i Skien og i fylket som helhet. Det er mange som har kunst og kultur som næring og levevei i Skien. Vekst i Grenland har hatt ansvar for å utarbeide forslag til tiltak innenfor kreative næringer i regionen. Skien kommune ønsker å samarbeide med fylkeskommunen om arbeidet med kulturnæringer. Se for øvrig kommentar under 1.8. Oppfølging.

Dansekunst i Grenland kom inn på nasjonalbudsjettet fra og med 2021, og er etablert som et regional kompetansesenter for dans. Dansekunst i Grenland ønsker å etablere seg i Skien. En slik etablering vil være en styrke for dansefeltet i kommunen, men også i hele regionen. Vi håper at fylkeskommunen bidrar til at DiG kan etablere seg i Skien. Se også kommentar under 2.4.2 Tiltak.

2.1.2 Tiltak

- **Samarbeide med relevante aktører om følgende satsinger:
Henrik Ibsen**

Kommentar: Skien kommune og VTF har etablert et samarbeid om utviklingen av en strategi for Ibsen 2028.

- **Kartlegge nasjonalt- og regionalt viktige kulturmiljøer og utviklingsarealer i de kommunene hvor dette ikke er gjort**

Kommentar: Skien er en av landets åtte middelalderbyer og har en lang og sammenhengende historie som møteplass i regionen. Skien har en kulturminnevernplan. Vi ønsker å gjennomføre en DIVE-analyse av Skien sentrum i samarbeid med Vestfold og Telemark fylkeskommune.

- **Videreutvikle attraksjoner og attraksjonsbasert reiseliv langs Telemarkskanalen, med vekt på friluftsliv, verdensarv og vikingtid.**

Kommentar: Telemarkskanalen er viktig for Skien og vi ønsker å være med og utvikle attraksjoner langs kanalen, blant annet langs Hjellevannet, Bryggevannet, Bakkestranda og Løveid.

- **Være pådriver for å engasjere kunstnere i stedsutviklingsprosesser**

Kommentar: Skien ønsker at arbeidet for å kvalitetssikre kunst i offentlig rom styrkes. Fylkeskommunen, Telemark kunstsenter og Vestfold kunstsenter bør ha et felles koordineringsansvar i dette arbeidet.

- **Bidra til å løfte samtidskunst i hele fylket**

Kommentar: Skien ønsker å være med å styrke samarbeidet mellom visningssteder for visuell kunst i fylket. Forslag til endret ordlyd: ***Bidra til å løfte samtidskunst i hele fylket gjennom å styrke samarbeidet mellom visningssteder for visuell kunst, satse på atelierer for kunstnere i hele fylket og bidra til å sikre kunstnere vederlag ved utstillinger.***

- **Legge til rette for næringsklynger innen kunst og kreative næringer**

Kommentar: Arbeidet med kreative næringer i regionen trenger å bli mer systematisk/ styrkes. Skien kommune ønsker å delta i fylkeskommunens arbeid med dette.

2.2 Inkludering

Skien målsetting for kultur- og idrettsbyen Skien er at *Skien er en åpen, raus og ledende kultur- og idrettshovedstad i den nye regionen Vestfold og Telemark.*

Vi skal nå dette målet, blant annet ved å:

- skape et «vi» gjennom å sikre et relevant, engasjerende og mangfoldig kulturliv for alle
- ha gode møteplasser for kultur, idrett og friluftsliv i bydelene, spesielt for barn og unge

2.2.1 Mål

- **Et inkluderende kulturliv der alle har muligheter til å skape, delta og oppleve**

Kommentar: Arbeidet med publikumsutvikling må styrkes i tida som kommer, med særlig vekt på nye publikumsgrupper. Vi må i større grad legge til rette for kultur av internasjonal karakter og samarbeide tettere med kommunens internasjonale miljøer og organisasjoner. Det er viktig å sikre bred representasjon i rådgivende og besluttsende organer for egne arrangementer. Vi imøteser samarbeid med fylkeskommunen rundt denne utfordringen.

Et annet sårbart felt er kulturtilbudet til de aller eldste og beboere på institusjon. Den kulturelle spaserstokkordningen er svært viktig for å nå ut med et tilbud som er både sterkt ønsket og verdsett. De fylkeskommunale bidragene gjennom subsidierte produksjoner må derfor videreføres.

- **Tilrettelagt og universelt utformet tilgang til kultur**

Kommentar: Se kommentar under 2.1.1. Mål.

- **Nye publikums- og deltakergrupper som benytter kulturarenaene**

Kommentar: Minoritetsspråklige benytter seg i liten grad av det profesjonelle kulturtilbudet i Skien. Nye tiltak rundt markedsføring kan være en måte å jobbe med dette temaet på. En annen er å se på helheten i kulturtilbudet kommune og fylkeskommune støtter – er det tilbud som mangler? Vi ønsker at fylkeskommunen bidrar til større kunnskap om temaet.

2.2.2 Tiltak

- **Implementere brukermedvirkning og samskaping som metodikk.**

Kommentar: Brukermedvirkning og samskaping, eller samarbeid, er en arbeidsmåte som stadig får større plass i offentlig sektor. Metoden kan gi gode resultater, men den er også krevende. Vi ønsker at fylkeskommunen bidrar til å øke kommunenes kompetanse på denne måten å løse oppgaver på.

- **Gjøre Ung Kultur Møtes til et helårig tilbud.**

Kommentar: Skien kommune synes dette er et godt tiltak for å kunne jobbe mer systematisk med tilbud til unge.

- **Arbeide for å nå nye publikumsgrupper og inkludere personer som av sosioøkonomiske grunner ikke deltar.**

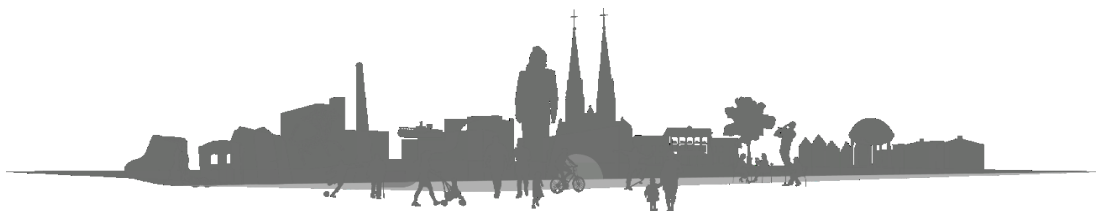
Kommentar: Se kommentar under målsetting over. I tillegg til å arbeide for å nå nye publikumsgrupper bør man også se på tilbudet som finnes. Kan det være at lite mangfold i tilbudet er en del av utfordringen? Er det kanskje også behov for andre/nye typer kulturtilbud?

- **Utrede muligheten for å etablere en nasjonal visningsarena for Den kulturelle spaserstokken**

Kommentar: En slik visningsarena imøteses, men etableringen av denne må ikke gå på bekostning av tilbud om subsidierte produksjoner til kommunene.

Forslag til nytt tiltak:

- ***Bidra til at prosjektet MIKS (Mangfold, Inkludering, Kultur og Samhold) blir et prosjekt som stimulerer til at flere minoritetsspråklige barn deltar i fylkets kommunale kulturskoler***

2.3 Kunnskap:

Fylkeskommunen har en viktig rolle som kunnskapsleverandør på kulturfeltet. Vi ønsker flere nettverk og møteplasser for kunnskapsdeling og kunnskapsinnhenting velkommen.

2.3.1 Mål

- **Et solid kunnskapsgrunnlag er etablert for kulturområdet, med:**
 - Økt kunnskap om kultur som næringsvei, og økonomiske ringvirkninger av kulturarrangementer
 - Økt kunnskap om immateriell kulturarv
 - Økt kunnskap om aktivitets- og publikumstrender
 - Økt kunnskap om frivilligheten som arena for inkludering og demokratilæring

Kommentar: Dette er alle kulturområder vi ønsker økt kunnskap om.

2.3.2 Tiltak

- **Etablere, drifte og/eller delta i nettverk med kommuner og andre kulturaktører**

Kommentar: Det er viktig at fylkeskommunen legger til rette for erfaringsutveksling mellom DKS-koordinatorene i kommunene. Kulturtorget, regional visningsarena for DKS-produksjoner er sterkt etterspurt og må reetableres.

- **Kartlegge kreativ og kulturell næring i fylket**

Kommentar: Et viktig tiltak for å skape et underlag for et mer strukturert og målretta arbeid for og med kulturnæringene i regionen. Dette er et felt som trenger ressurser og kunnskap.

- **Gjennomføre en publikumsundersøkelse i hele fylket**

Kommentar: Skien kommune ønsker at dette arbeidet skal prioriteres. Det er tidligere gjennomført to kulturbruksundersøkelser i Skien.

- **Måle økonomiske ringvirkninger av kulturarrangementer**

Kommentar: Skien ønsker et samarbeid om kartlegging av økonomiske ringvirkninger av kultur- og idrettsarrangementer.

Forslag til nye tiltak under 2.3.2 Tiltak:

- **Sette fokus på og øke kunnskapen om alternative muligheter for ifyll i kunstgressbaner, gjerne gjennom to/tre forsøksbaner med mer miljøvennlig ifyll.**

2.4 Aktivitet

Temaet *Aktivitet* er definert bredt som «..all deltakelse og utøvelse innen allmennkultur, bibliotekutvikling, friluftsliv, kultur- og idrettsfrivillighet, idrett, immateriell og materiell kulturarv og kunst.». Dette er en stor «sekkebetegnelse» som også gjenspeiler seg i et stort spenn i målsettinger og tiltak. Temaet oppleves som noe uoversiktlig.

2.4.1.Mål

- **Kulturtilbudet til barn og unge stimulerer til aktiv deltakelse og vekst.**
- **Kultur- og idrettsarrangementer har fått grønnere profil.**
- **Økt fysisk aktivitet for alle, gjennom hele livsløpet.**
- **Gode forutsetninger for talentutvikling og profesjonelt virke**

Kommentar: Skien mener alle målsettingene er viktige.

2.4.2 Tiltak

- **Bidra inn i folkehelseprosjektet «Liv og Røre» for å skape aktive skolehverdager.**

Kommentar: Skien kommune er opptatt av å legge til rette for aktivitet i skolegårdene gjennom fysisk tilrettelegging.

- **Bidra til at unge talenter får vist seg på flere arenaer og blir brukt aktivt i oppdragsvirksomhet**

Kommentar: Skien kommune synes det er bra og selvfølgelig at unge blir brukt på mange arenaer og imøteser at fylkeskommunen skal jobbe for at dette gjøres i enda større grad.

- **Være bidragsyter i formidlingen av Ibsen og i etableringen av det nasjonale Ibsen formidlingscenteret, Sølvåren.**

Kommentar: Dette er viktig samarbeid for Skien kommune. Vi er glade for fylkeskommunens økonomiske bidrag inn i prosjektet.

- **Bidra til å utvikle dansefeltet i fylket gjennom Dansekunst i Grenland**

Kommentar: Vi mener tiltaket bør inn under 2.5 Arenaer. For å kunne virke som kompetansesenter for dans i regionen er Dansekunst i Grenland avhengig av å etablere seg på en dertil egnet arena for dans. DiG ønsker å etablere seg i Skien og er avhengig av fylkeskommunal bistand for å få til dette. Tiltaket foreslås derfor flyttet til 2.5.2: **Bidra til at Dansekunst i Grenland etablerer seg i Skien.**

Forslag til nye tiltak under 2.4.2:

- **Sette fokus på gode uteområder også for de minste i samfunnet, arbeide aktivt for at spillemidlene skal kunne benyttes til uteområder for hele befolkningen også de minste barna.**
- **Bidra i å utvikle fordypningsprogrammene (talentutvikling) i kulturskolene på et fylkesnivå (folkemusikk, teater gjennom Teater Ibsen, musikk, visuell kunst, skrivekunst og dans gjerne i samarbeid med dansekunst i Grenland)**
- **Legge til rette for at utøvere ansatt i kulturskolene kan turnere i Den kulturelle skolesekken for å skape attraktive kulturarbeidsplasser i fylket.**
- **Kulturskolene er representert i den kulturelle skolesekken ved en representant fra Norsk kulturskoleråd Vestfold - Telemark**

2.5 Arenaer

Skien har en god infrastruktur på kulturarenaer. Vi er vertskommune for Telemark Museum. Teater Ibsen, og Telemark kunstsenter. Vi har regionens største kulturhus – Ibsenhuset. Vi har også svært god anleggsdekning for idretten. Vi har Skien fritidspark og Skagerak Arena og vi bygger nytt Ibsenbibliotek med nasjonalt Ibsen formidlingssenter. Det er viktig at vi i samarbeid med fylkeskommunen, videreutvikler de største arenaene. Vårt største arenaprosjektet i åra som kommer er Ibsenbiblioteket (se øvrige kommentarer). Det er også svært gledelig og viktig for Skien at Telemark Museum i løpet av året åpner nybygget i Brekkeparken som sørger for et helårsåpent museum i byen vår. Det samme gjelder Teater Ibsen som nå er klare til å bygge ny prøvesal på teatret.

Rollen som vertskapskommune for de største kulturarenaene i fylket gir oss mange muligheter, men også et stort (økonomisk) ansvar. Vi ønsker å ha en tett dialog med fylkeskommunen om de mange arenaene vi har i Skien.

2.5.1 Mål

- **Gode og tilrettelagte arenaer for å skape, utøve, vise fram og oppleve kultur av høy kvalitet.**
- **Gode muligheter for fysisk aktivitet i nærmiljøet.**

Kommentar: Dette er viktige mål for Skien kommune.

2.5.2 Tiltak

Forslag til nytt tiltak:

- **Fylkeskommunen bidrar inn i prosessene rundt interkommunal idrettsanlegg og stimulerer til å inngå samarbeid om slike.**

2.6 Internasjonalisering

Internasjonalisering og kultur henger sammen. Skien ønsker å delta i arbeidet med ulike internasjonale nettverk.

2.6.2 Tiltak

- **Delta i internasjonale prosjekter og samarbeid for å utvikle og forbedre det regionale kulturtilbudet**

Kommentar: Skien kommune er i gang med satsinger som Ibsenbiblioteket og opptrappingen mot Ibsen-jubileet gjennom Ibsen 2028. Dette arbeidet planlegges også i en internasjonal sammenheng. Vi ønsker at fylkeskommunen skal delta sammen med oss i dette arbeidet.

- **Søke internasjonale midler til kulturfaglig utviklingsamarbeid**

Kommentar: Skien kommune ønsker å jobbe sammen med fylkeskommunen om dette.

- **Utvide Friby-ordningen med to byer**

Kommentar: Skien er Friby

Forslag til nytt under 2.6.2 Tiltak:

- ***Delta i EØS prosjektet EØS-prosjektet Edu-Action 2020-2021: «Nurturing Excellence» (Polen, Norge, Island) gjennom universitetet i Agder i et samarbeid med Skien kulturskole.***

